

6

Uit de praktijk

Continue screening effectief

De maatschappij stelt steeds hogere eisen aan de integriteit van personen waarvan anderen afhankelijk zijn. Justis, de screeningsautoriteit van het ministerie van Veiligheid en Justitie, geeft hieraan gevolg door continue screening van werknemers in de taxibranche en de kinderopvang.

Door de toenemende maatschappelijke behoefte aan risico-uitsluiting worden steeds hogere eisen gesteld aan de integriteit van personen. Dit resulteert niet alleen in meer aangevraagde screeningsproducten, maar ook in inhoudelijke wijzigingen ten aanzien van screening. In 2009 heeft de Tweede Kamer gevraagd te onderzoeken of het mogelijk is een al afgegeven VOG opnieuw te beoordelen zodra er sprake is van een nieuw (ernstig) strafbaar feit. Deze politieke wens heeft geleid tot de introductie van continue screening in de taxibranche in juli 2011 en in de kinderopvang in april 2013.

Wat is continue screening?

Continue screening wil zeggen dat Justis het hele uittreksel justitiële documentatie ('het strafblad') van een werknemer opnieuw beoordeelt zodra nieuwe justitiële gegevens over hem of haar bekend worden. Als de werknemer met die nieuwe gegevens op het strafblad volgens Justis waarschijnlijk geen VOG krijgt, gaat er een zogenaamde signaalbrief naar de wettelijk toezichthoudende instantie. In verband met de privacy van de medewerker bevat die signaalbrief geen uitleg over het strafbare feit zelf. De toezichthoudende instantie verzoekt de medewerker vervolgens een nieuwe VOG aan te vragen. Als de medewerker geen nieuwe VOG kan overleggen, mag deze niet meer in de betreffende branche werken.

Eerste resultaten in de taxibranche

In samenwerking met het ministerie van Infrastructuur en Milieu (IenM), de Inspectie voor Leefomgeving en Transport (ILT) en KIWA is gekozen voor continue screening, omdat deze systematiek past binnen het beleid van IenM om de kwaliteit van het taxivervoer te verbeteren en binnen het beleid van VenJ om de integriteit en veiligheid binnen branches te verhogen. Taxichauffeurs die ernstige delicten hebben gepleegd kunnen door deze systematiek niet meer als taxichauffeur aan het werk blijven.

De taxibranche is de eerste branche waarin Justis de continue screening heeft ingevoerd. Om deze vorm van screenen beheerst in te voeren, is Justis in juli 2011 gestart met continue screening van een beperkte groep taxichauffeurs. Vanaf maart 2013 worden alle taxichauffeurs die in het bezit zijn van de chauffeurskaart continu gescreend. Dat zijn er nu bijna 59.000.

Uit de eerste resultaten blijkt dat de continue screening van taxichauffeurs effect heeft. In de periode van januari 2013 tot en met oktober 2013 heeft Justis 3594 meldingen over nieuwe justitiële gegevens van taxichauffeurs ontvangen. Niet elke melding is echter aanleiding voor een signaalbrief. Na beoordeling door Justis is in totaal 264 keer een signaalbrief naar ILT gestuurd. Naar aanleiding hiervan is door KIWA 115 keer de chauffeurskaart ingetrokken, nadat de taxichauffeur geen nieuwe VOG kon overleggen.

59.000 taxichauffeurs continu gescreend

Januari 2013 t/m oktober 2013

3.594	264	115
Meldingen ontvangen	Signaalbrieven	Intrekkingen KIWA

Randvoorwaarden

Goede invoering van continue screening vereist dat aan een aantal voorwaarden wordt voldaan. Zo moet duidelijk zijn wie continu gescreend moeten worden. Er moet dus een actueel en betrouwbaar bestand van medewerkers zijn. Verder moet duidelijk zijn wie de signaalbrieven ontvangt. Deze partij moet kunnen handelen na een signaalbrief door, bijvoorbeeld, een nieuwe VOG te eisen. Tot slot moet de VOG een wettelijk vereiste zijn, zodat iemand zonder die VOG geweerd kan worden uit een bepaalde beroepsgroep.

Proportionaliteit

Zowel voor de taxibranche als de kinderopvang heeft de wetgever bepaald dat het continu screenen in de huidige opzet proportioneel en te rechtvaardigen is. De beantwoording van de proportionaliteitsvraag is een fundamentele stap bij de ontwikkeling van continue screening, gelet op de noodzakelijkheids- en evenredigheidseis die artikel 8 van het EVRM¹ stelt aan de rechtvaardiging van een dergelijke inbreuk op het privéleven. Dit komt ook terug in adviezen van de Raad van State. Het is essentieel dat de wetgever zich afvraagt of de inbreuk op het privéleven gerechtvaardigd is in bepaalde gevallen.

In sommige gevallen acht de wetgever continue screening (nog) niet proportioneel, maar vindt de werkgever de actualiteit van de screening wel erg belangrijk. In die gevallen kan periodiek een VOG worden aangevraagd. Buitengewoon Opsporingsambtenaren (BOA's) moeten op dit moment bijvoorbeeld iedere 5 jaar een VOG aanvragen.

Toekomst van continue screening

Waar dat noodzakelijk en proportioneel wordt geacht, wil Justis de ontwikkeling van eenmalige naar continue of periodieke screening voortzetten voor meer producten en branches. Daarom onderzoekt Justis samen met partners hoe we continue screening breder inzetbaar kunnen maken.

¹ Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mensen en de fundamentele vrijheden